

การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน Self-directed Learning of Persons with Hearing Impairments

อารี ภาวสุทธิไพศิฐ¹ ชิดชงค์ นันทนาเนตร² และ คีร์บูน จงวุฒิเวศย์³

Aree Pharvasutipaisit¹, Chidchong Nuntanant² and Kereboon Jongwutiwet³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและเงื่อนไขที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผู้ให้ข้อมูลคือบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ประสบความสำเร็จจำนวน 8 คน คัดเลือกโดยใช้ 3 วิธีประกอบด้วย 1) แบบยึดจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นหลัก 2) วิธีการสังคมมิติ 3) โดยคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกประกอบการสังเกต เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบตรวจสอบรายการเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง 2) แบบสัมภาษณ์เงื่อนไขที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง 3) แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลจากการสังเกต การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษา พบว่า

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองในระดับสูง

2. เงื่อนไขด้านตัวผู้เรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของผู้ให้ข้อมูลมากที่สุดคือ แรงจูงใจในการเรียน และประสบการณ์เดิมในการเรียน รองลงมาคือมนุษยสัมพันธ์ สุขภาพ และทุนทรัพย์ตามลำดับ เงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองมากที่สุดคืออาคารสถานที่ต่างๆ ที่มีองค์ความรู้ตรงกับเรื่องที่ผู้เรียนสนใจ มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ มีความสบายใจในการเรียนรู้ หรือมีผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่ผู้เรียนสนใจอยู่ในสถานที่นั้น รองลงมาคืออุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก ที่ผู้ให้ข้อมูลสามารถใช้ประโยชน์ได้ตามต้องการ และสภาพของชุมชนที่สอดคล้องกับหัวข้อการเรียนรู้ของผู้ให้ข้อมูล ตามลำดับสำหรับเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองมากที่สุด คือ เพื่อนเพื่อนร่วมงาน รองลงมาคือพ่อแม่ หรือผู้ช่วยจดคำบรรยาย ครอบครัวยุ วารสารและผู้คนในชุมชน ตามลำดับ

คำสำคัญ : การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ความบกพร่องทางการได้ยิน

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาดุษฎีบัณฑิตและการพัฒนามนุษย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² Ph.D. (Adult and Continuing Education) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

³ Ph.D. (Higher and Adult Education). ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ABSTRACT

The purposes of this research were : Firstly, to study narcotics prevention practice of personnel in vocational institutions in the lower northeast in six aspects: educational provision; public relations; alternative activity, life skills training, peer-group activity, and environmental adjustment, secondly, to compare the narcotics prevention practice in vocational institution as perceived by personnel in vocational institutions in the lower northeast in all six aspects, and thirdly, to create the model of narcotics prevention practice in vocational institutions in the lower northeast. The subjects used for this research were 205 administrators and discipline teachers including 6 experts and also 280 personnel who were working as administrators and teachers who had worked with good narcotics prevention practice. The instruments used for collecting data were two copies of questionnaires, and one interview form. The statistics used for analyzing the data were percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The research findings revealed the narcotics categories found in the vocational institutions ranging in the order of quantity were cigarettes, spirits, amphetamine, marijuana, glue, and thinner vapors. The narcotics prevention practice in vocational institutions was rated at the moderate level as a whole and an individual. The overall opinion of personnel with different positions and experiences towards narcotics prevention practice was significant difference. The gender and institution size were not significant difference. The model on narcotics prevention practice in vocational institutions in the lower northeast had appropriateness in six aspects difference from high to low: environmental adjustment, alternative activity, peer-group anxiety, educational provision, life skills training, and public relations.

Keywords: a model of narcotics prevention, vocational institutions, the lower northeast of Thailand

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสามารถย่อโลกให้เล็กลงกลายเป็นโลกที่ไร้พรมแดน ทำให้เกิดข้อมูลข่าวสาร และความรู้ใหม่ๆ เพิ่มขึ้นอย่างมากและรวดเร็ว ความรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบันเป็นเพียง 1 เปอร์เซ็นต์ ของความรู้ที่จะมีใน ค.ศ. 2050 (Cetron and Davies, 2008 อ้างถึงใน พินสุตา สิริธรรค์, 2552: 7) ไลแมน และแวนเรียน (Lyman and Varian, 2003 อ้างถึงใน Guglielmino, 2008: 3) กล่าวว่าระหว่าง ค.ศ. 1999-2002 มีข้อมูลใหม่ๆ เกิดขึ้นในโลกเกือบ 2 เท่า และข้อมูลเหล่านี้มีปริมาณเพิ่มขึ้น 30 เปอร์เซ็นต์ต่อปี และเฉพาะใน ค.ศ. 2002 มีข้อมูลใหม่ที่เกิดขึ้นประมาณ 5 เอ็กซาไบต์ (Exabytes) หรือ 5 พันล้านกิกะไบต์ (Gigabyte) ความมหาศาลของข้อมูลที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต ทำให้มนุษย์ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบของการเรียนรู้ และการเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเองคือวิธีการเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ตลอด

ชีวิตในโลกที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงนี้ (Guglielmino, 2008 : 2-4 ; Knowles, 1975 : 14-15) การเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเองเป็นวิธีการเรียนที่เชื่อมั่นในศักยภาพของผู้เรียนในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นตอบสนองต่อความแตกต่างกันของแต่ละบุคคล โดยผู้เรียนจะเป็นผู้คิดริเริ่มในกระบวนการเรียนรู้ จะด้วยความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้ผู้เรียนจะเป็นผู้รับผิดชอบสำคัญในกระบวนการเรียนรู้นั้นๆ ซึ่งบุคคลที่เรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเองจะเรียนได้มากกว่า ดีกว่า มีความตั้งใจและแรงจูงใจสูง สามารถนำผลการเรียนรู้ไปใช้ได้ดีกว่า ยาวนานกว่าผู้เรียนที่เพียงรอรับการถ่ายทอดจากครู อีกทั้งเป็นวิธีการเรียนที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางจิตวิทยา และกระบวนการทางธรรมชาติ ทำให้บุคคลมีพัฒนาการ เช่น พัฒนาจากการมีความรับผิดชอบต่ำไปสู่การมีความรับผิดชอบสูงขึ้น จากการต้องพึ่งพาผู้อื่น ไปสู่ความเป็นตัวของตัวเอง (Knowles, 1975 : 14-18) นอกจากนี้

ยังช่วยให้ผู้เรียนรู้จักใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา และช่วยเพิ่มทักษะการควบคุมตนเองให้แก่ผู้เรียนได้ (Dickinson, 1987 : 18) และจากความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองดังกล่าว ทุกคนจึงควรได้รับการส่งเสริมให้สามารถเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะแม้ว่าการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองจะเป็นบุคลิกลักษณะที่มีอยู่ในบุคคลทุกคน ทุกกลุ่ม ทุกเชื้อชาติ แต่จะมีอยู่ในระดับมากน้อยแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสถานการณ์เรียนรู้ของบุคคลนั้น ซึ่งเราสามารถช่วยเหลือนับสนุนให้บุคคลมีศักยภาพในการนำตนเองเพิ่มขึ้นได้ (Brockett and Hiemstra, 1991 : 11) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเป็นคนกลุ่มหนึ่งที่มีศักยภาพในการทำสิ่งต่างๆ เพื่อตนเองและสังคม รวมทั้งศักยภาพด้านการศึกษา และการเรียนรู้สิ่งต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันที่บุคคลเหล่านี้ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพมากขึ้น ทั้งนี้เพราะประเทศไทยให้ความสำคัญกับเรื่องของสิทธิมนุษยชน และมีกฎหมายที่ให้การรับรองสิทธิของคนพิการในด้านต่างๆ รวมทั้งด้านการศึกษา ทั้งในประเทศและระดับสากล การได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพมากขึ้นนี้เพิ่มโอกาสให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเองได้ ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองจำเป็นต้องอาศัยทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้โดยเฉพาะทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน และทักษะการแก้ปัญหา การได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพจะทำให้ผู้เรียนมีช่วงเวลาในการพัฒนาทักษะเหล่านี้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้การให้สิทธิคนพิการได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษานั้นทำให้การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีความสะดวก มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่แม้ว่าจะมีการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และให้สิทธิคนพิการได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา แต่บุคคลเหล่านี้ก็ยังมีทักษะทางภาษา โดยเฉพาะทักษะการอ่านและการเขียนอยู่ในวงจำกัด ทำให้บุคคลเหล่านี้ไม่สามารถเข้าถึงความรู้หรือข้อมูลข่าวสารที่เป็นภาษาไทยได้ตราบใดที่ จะไม่สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่อยู่ในรูปของภาษาไทยได้อย่างเต็มที่ ตัวหนังสือหรือข้อความที่ปรากฏตามสื่อต่างๆ มีบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเพียงกลุ่มหนึ่งเท่านั้นที่อ่านและเขียนออกมาได้ แม้ว่าหลายคน

จะผ่านโรงเรียนสอนคนหูหนวกมาแล้ว แต่ส่วนใหญ่อ่านเขียนไม่คล่อง (เสรี สูงเนิน, 2552 : 25) ไพโรจน์ เจริญวิไลศิริ (2553) กล่าวว่าบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สามารถเข้าถึงข่าวสารจากสื่อต่างๆ ได้เพียง 30 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น และจะเข้าถึงได้ยากยิ่งขึ้นหากเป็นข่าวสารในสื่อสิ่งพิมพ์ ความบกพร่องทางการได้ยินยังทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากการฟังและการพูดได้อย่างเต็มที่ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจึงต้องใช้วิธีการสื่อสารอื่นทดแทน เช่นการใช้ภาษามือ การอ่านริมฝีปาก หรือการใช้ภาษาท่าทาง ซึ่งภาษามือคือภาษาของคนหูหนวกแต่มีคนทั่วไปในสังคมจำนวนน้อยที่มีความรู้และสามารถใช้ภาษามือสื่อสารกับคนอื่นได้ แม้แต่ครอบครัวคนทั่วไปซึ่งมีลูกที่มีความบกพร่องทางการได้ยินก็มีปัญหาด้านการสื่อสารกับลูก (อารีลักษณ์ คิมทอง, 2544 : ๖) ซึ่งการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น บางครั้งต้องมีการสื่อสารกับบุคคลต่างๆ รวมถึงบุคคลทั่วไป เพื่อแสวงหาข้อมูล ความช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนความคิด หรือแม้แต่เพื่อสร้างและคงไว้ซึ่งแรงจูงใจในการเรียน ดังนั้นวิธีการสื่อสารที่แตกต่างกันนี้อาจส่งผลต่อประสิทธิภาพของการสื่อสารในแต่ละครั้งได้ และแม้ว่าคนเหล่านี้มีสิทธิได้รับบริการล่ามภาษามือเพื่อบริการช่วยเหลือในการสื่อสาร แต่ก็ยังมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น จำนวนล่ามภาษามือในปัจจุบันมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ โดยขณะนี้สำนักงานทะเบียนเป็นล่ามภาษามือกับกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประมาณ 300 คน แต่ล่ามภาษามือจำนวนนี้ต้องให้บริการคนหูหนวกทั่วประเทศ 705,437 คน (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2553) หรือการที่ล่ามภาษามือแต่ละคนได้รับการฝึกฝนความชำนาญมาจากสถาบันต่างกัน ซึ่งแต่ละแห่งก็มีการทำท่ามือที่แตกต่างกัน บางครั้งอาจแตกต่างกับภาษามือที่คนหูหนวกเรียนรู้มา การสื่อสารผ่านล่ามภาษามือในแต่ละครั้งคนหูหนวกจึงสามารถเข้าใจได้ประมาณ 50-70 เปอร์เซ็นต์ (จิตประภา ศรีอ่อน และคณะ, 2545: 33)

จากที่กล่าวมาข้างต้นการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในสภาพแวดล้อมสังคมทั่วไปนั้นยังมีข้อจำกัดหลายประการ แต่ธรรมชาติของมนุษย์จะมีการปรับตัวและใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่เพื่อให้สามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆได้ด้วยตนเอง ดังนั้นเราจึงพบเห็น และรับรู้ถึงศักยภาพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทางด้านต่างๆ อยู่เสมอ

เช่น บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ประสบความสำเร็จในการศึกษาจนถึงระดับปริญญาเอก บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ประสบความสำเร็จในอาชีพต่างๆที่ไม่ได้จบการศึกษาในสาขาอาชีพนั้น สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าบุคคลเหล่านี้ต้องการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองในระดับหนึ่ง ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่น่าทึ่งว่าบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเหล่านี้มีการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองอย่างไร และมีสิ่งใดบ้างที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของบุคคลเหล่านี้ ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองนั้นในประเทศไทยยังไม่พบการศึกษาประเด็นดังกล่าวในกลุ่มบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเลย ด้วยเหตุเหล่านี้ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยศึกษาจากความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง เพราะบุคคลที่มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองสูงมีแนวโน้มที่จะเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองได้ดี ประกอบกับเชื่อว่ามิฉะนั้นอะไรบางอย่างที่เอื้อให้การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเหล่านี้ประสบความสำเร็จ ซึ่งความรู้ที่ได้จะเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินคนอื่นๆในการเลือกวิธีเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของคนกลุ่มนี้ ซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าของประเทศต่อไป นอกจากนี้การศึกษานี้ยังเป็นการกระตุ้นให้มีการทบทวนและเผยแพร่แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองในกลุ่มบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และผลการวิจัยยังเป็นประโยชน์ต่อทุกภาคส่วนในสังคมที่จะได้นำไปใช้เป็นแนวทางส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองในกลุ่มบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สัมกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ในหลักของการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for all) โดยปวงชน (All for education) อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
2. เพื่อศึกษาเงื่อนไขที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้ศึกษาเฉพาะบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่อาศัยอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้คือบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ประสบความสำเร็จในด้านต่างๆ จำนวน 8 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการคัดเลือก 3 วิธีประกอบกันคือ 1) แบบยัดจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นหลัก (Purposeful sampling) 2) วิธีการสังคมมิติ (Sociometric techniques) 3) การคัดเลือกโดยคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ (Expert sampling)

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 แบบตรวจสอบรายการเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เงื่อนไขที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ส่วนที่ 3 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลจากการสังเกต โดยในการสร้างเครื่องมือแบบตรวจสอบรายการเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองใช้แนวคิดของกูกลีเอลมีโนเป็นกรอบแนวคิด และพัฒนาให้มีลักษณะเทียบเคียง (Comparative) กับแบบทดสอบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง (Self-directed learning readiness scale) ของกูกลีเอลมีโน แบบตรวจสอบรายการดังกล่าวมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ 3 ตัวเลือก ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 8 องค์ประกอบ รวมข้อตรวจสอบรายการทั้งสิ้น 29 ข้อ สำหรับแบบสัมภาษณ์เงื่อนไขที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง สำหรับ

บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้นมีลักษณะเป็นแบบ สัมภาษณ์เชิงมีโครงสร้าง ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ 1) เจ็อนไข ด้านตัวผู้เรียน 2) เจ็อนไขด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และสิ่งแวดล้อมทางสังคม ผู้วิจัยหา คุณภาพของแบบสัมภาษณ์การเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเอง สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยให้คณะ กรรมการผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ชัดเจน และความครอบคลุมตรงตามเนื้อหา และนำไปทดลอง ใช้กับผู้ที่มิลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 3 คน และนำผลการทดลองเข้ามาปรับปรุงแก้ไข ก่อนจะได้เครื่องมือการวิจัยฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบ การสังเกตโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกใช้ในการศึกษาความพร้อม ในการเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเอง และเจ็อนไขที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้วยการชี้แนะตนเอง และข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล โดยทำ การสัมภาษณ์ผ่านล่ามภาษามือที่มีความชำนาญ และเชื่อถือได้ และผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตเพื่อประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยจะทำการสังเกตວັນภาษาต่างๆ เช่น สีหน้า ท่าทาง กริยา อาการ และใช้สังเกตสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวของผู้ให้ข้อมูล เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์เพื่อสรุปผลการศึกษา โดยผู้วิจัยมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยใช้วิธีการ ตรวจสอบข้อมูลสามล่าด้านข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้แนะ ตนเองของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และในการศึกษาเจ็อนไขที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเอง ของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้นวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ผลการศึกษาเกี่ยวกับระดับความพร้อมในการเรียนรู้ ด้วยการชี้แนะตนเอง

พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้แนะ ตนเองในระดับสูง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีระดับ ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเองในระดับสูง โดย เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ด้านมีการยอมรับเกี่ยวกับความ รับผิดชอบในการเรียนรู้ของตน ด้านมีความสามารถในการใช้ ทักษะการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา ด้านมอง อนาคตในแง่ดี ด้านความรักในการเรียนรู้ ด้านการมีมีโนคติ ของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ด้านเปิด โอกาสต่อการเรียนรู้ ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านความ คิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และเมื่อพิจารณารายกรณี ศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 6 คนมีระดับความพร้อมในการ เรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเองในระดับสูง และมีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 2 คนที่มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเองใน ระดับปานกลาง

2. ผลการศึกษาเกี่ยวกับเจ็อนไขที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้วยการชี้แนะตนเอง

เจ็อนไขด้านตัวผู้เรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้แนะ ตนเองของผู้ให้ข้อมูลมากที่สุดคือ แรงจูงใจในการเรียนและ ประสบการณ์เดิมในการเรียน รองลงมาคือมนุษยสัมพันธ์ สุขภาพ และทุนทรัพย์ที่ใช้ในการเรียนตามลำดับสำหรับสิ่งแวดล้อมทาง กายภาพนั้น พบว่าเจ็อนไขด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อ ต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเองของผู้ให้ข้อมูลมากที่สุดคือ อาคารสถานที่ต่างๆ ที่มีองค์ความรู้ตรงกับเรื่องที่ตนเองสนใจ มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ มีความสบายใจในการ เรียนรู้ หรือมีผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่ตนเองสนใจอยู่ในสถานที่นั้น รองลงมาคืออุปกรณ์ สื่อ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก ที่ ผู้ให้ข้อมูลสามารถใช้ประโยชน์ได้ตามต้องการ และสภาพของ ชุมชนที่สอดคล้องกับหัวข้อการเรียนรู้ของผู้ให้ข้อมูล ตามลำดับ และพบว่าเจ็อนไขด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้วยการชี้แนะตนเองของผู้ให้ข้อมูลมากที่สุดคือเพื่อน เพื่อนร่วม งาน รองลงมาคือพ่อแม่ หรือผู้ช่วยจดคำบรรยาย ครอบครัว ครู อาจารย์ และผู้คนที่อยู่ในชุมชน ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเองของบุคคล ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยภาพรวมมีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองอยู่ในระดับสูงทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้เป็นผู้ที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ โดยมีอายุตั้งแต่ 32-65 ปี ซึ่งมาสโลว์กล่าวถึงผู้ใหญ่ว่าเป็นบุคคลที่มีความเป็นอิสระสามารถพึ่งตนเองได้มีประสบการณ์ในชีวิตมากมายทำให้สามารถชี้นำตนเองได้ (Maslow, 1976) สอดคล้องกับโนลส์ ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้เรียนผู้ใหญ่ว่าผู้ใหญ่มีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ หากสิ่งที่เรียนนั้นเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต เป็นประโยชน์ หรือเป็นปัญหาของตนเองในขณะนั้น นอกจากนี้ผู้ใหญ่ยังเป็นวัยที่มีวุฒิภาวะเต็มที่มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเองของบุคคลในวัยนี้จะคิดว่าตนเองสามารถชี้นำตนเองได้ ไม่ต้องพึ่งพิงคนอื่น ผู้ใหญ่จะนำประสบการณ์ที่ตนเองมีในชีวิตมาใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้และการชี้นำตนเอง (Knowles, 1980) และเมื่อพิจารณาความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองจากองค์ประกอบทั้ง 8 ด้านพบว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองอยู่ในระดับสูงทุกด้านโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการยอมรับเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเองสอดคล้องกับ ฐิฏา โกววัฒนพงศ์ (2544) และ วิไลพร มณีพันธ์ (2539) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองในกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นวัยผู้ใหญ่ที่เป็นบุคคลทั่วไปและมีผลการศึกษาที่สอดคล้องกันคือในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยผู้ใหญ่จะมีค่าความพร้อมในด้านมีการยอมรับเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเองในระดับสูงทั้งนี้อาจเนื่องจากความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะที่ตรงกับลักษณะของประชากรที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ และเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตโดย โนลส์ กล่าวถึงมโนภาพของตนเองของผู้ใหญ่ว่าเมื่อบุคคลเติบโตและมีวุฒิภาวะมากขึ้นความรู้สึกรับผิดชอบต่อตนเองก็จะมีมากขึ้นตามลำดับ (Knowles, 1980) นอกจากนี้ความรับผิดชอบยังเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของผู้ที่ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับความคิดเห็นของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543 : 45) ที่กล่าวว่า ไม่มีผู้ประสบความสำเร็จในชีวิตคนใดที่เป็นคนที่ขาดความรับผิดชอบ

สำหรับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านมีความสามารถในการใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้ และทักษะการแก้ปัญหา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับ 2 จากองค์ประกอบ

ทั้ง 8 ด้านนั้น แม้ว่าผู้ให้ข้อมูลที่ศึกษาในครั้งนี้คือบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีวิธีการสื่อสารที่แตกต่างจากคนทั่วไปโดยส่วนใหญ่ใช้ภาษามือเป็นหลักในการสื่อสารและบางคนมีทักษะการอ่านและการเขียนจำกัด แต่จากข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่าในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองนั้น ผู้ให้ข้อมูลจะใช้การสื่อสารแบบระบบรวม (Total communication) คือ การใช้วิธีการสื่อสารหลายๆวิธีรวมกันโดยใช้ทั้งภาษามือ การอ่านริมฝีปาก ภาษาท่าทาง การเขียน เพื่อให้การสื่อสารครั้งนั้นๆ ประสบความสำเร็จ ซึ่ง แกเรตสัน (Garretson, 1976 อ้างถึงใน ศรียา นิยมธรรม, 2538: 127) กล่าวว่าวิธีการสื่อสารแบบระบบรวมนี้จะทำให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินแต่ละคนได้พบกับความต้องการหรือสนองความต้องการในการเข้าใจภาษาได้ ประกอบกับการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเอง (Lamdin, 1997; Danis, 1992 อ้างถึงใน Roberson and Merriam, 2005) ผู้เรียนจะมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ เช่น วิเคราะห์ความต้องการของตนเอง ตัดสินใจ กำหนดเป้าหมาย จำแนกแยกแยะ แยกแยะ หาแหล่งข้อมูลในการเรียนรู้และคัดเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม (Knowles, 1975) ซึ่งจากข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลจะเลือกแหล่งข้อมูลในการเรียนรู้ และวิธีการเรียนรู้ที่ตนเองถนัด สอดคล้องกับทักษะการศึกษาหาความรู้ที่ตนเองชำนาญ ประกอบกับการใช้ทักษะอื่นทดแทน เช่น การใช้ทักษะการจำทดแทนทักษะการอ่าน ซึ่งทักษะการจำนับเป็นทักษะด้านพุทธิปัญญาที่สำคัญที่จะส่งผลให้การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองประสบความสำเร็จได้ (Long, 2010) จากเหตุผลทั้งหลายเหล่านี้จึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยด้านการมีความสามารถในการใช้ทักษะการศึกษาหาความรู้ และทักษะการแก้ปัญหาอยู่ในระดับสูง

สำหรับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเองที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด นั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิไลพร มณีพันธ์ (2539) ที่พบว่าพยาบาลประจำการซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในวัยผู้ใหญ่มีค่าเฉลี่ยของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองด้านความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเองต่ำสุด จากค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบทั้ง 8 ด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้คือบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งสื่อสารโดยใช้ภาษามือเป็นหลัก และจากข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า ในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของบุคคลเหล่านี้มีอุปสรรคต่างๆ

รวมทั้งอุปสรรคด้านทักษะการอ่าน การเขียนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และปัญหาด้านการสื่อสาร ซึ่งจุฑารัตน์ วิบูลผล (2539 : 9) กล่าวว่าทักษะที่มีความสำคัญยิ่งในการศึกษาตลอดชีวิต คือ ทักษะการอ่านและการเขียน สอดคล้องกับ มอริส และดอร์ (Morris and Dore, 1984: 18 อ้างถึงใน จุฑารัตน์ วิบูลผล, 2539 : 5) ที่กล่าวว่าผู้ที่มีความสามารถในการอ่านและเขียนเป็นอย่างดี จะสามารถแสวงหาความรู้ต่างๆที่เป็นประโยชน์แก่ตัวเองจากสิ่งพิมพ์ในสาขาวิชาต่างๆ และสามารถใช้การเขียนถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารไปยังผู้อื่นได้ และแม้ว่าผู้ให้ข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้าจะมีวิธีการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ แต่ในการแก้ไขปัญหาจำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่น เพื่อเป็นตัวกลางในการสื่อสาร หรือแปลความหมายข้อมูลต่างๆ ที่อยู่ในรูปของภาษาเขียนให้ตนเองรับรู้และเข้าใจได้ ซึ่งบุคคลเหล่านี้อาจเป็นล่ามภาษามือ เพื่อนหรือบุคคลอื่นที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษามือ การที่ต้องพึ่งพาผู้อื่นในการเรียนรู้ของตนประกอบกับจำนวนล่ามภาษามือในประเทศไทยที่มีอยู่ไม่เพียงพอ โดยขณะนี้สมาคมฯประมาณ 300 คนซึ่งต้องให้บริการคนหูหนวกทั่วประเทศ 705,437 คน (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2553) ด้วยเหตุผลเหล่านี้อาจทำให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินรู้สึกว่าการเรียนรู้อย่างอิสระ

2. เจือจางที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

จากการศึกษาเกี่ยวกับเจือจางในด้านตัวผู้เรียนนั้นพบว่าเจือจางด้านแรงจูงใจและประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของผู้ให้ข้อมูลมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของเรย์โนลด์ (Reynolds, 1985 อ้างถึงใน จิตา ไกรวัฒน์พงศ์, 2544: 120) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองกับแรงจูงใจในการเข้าศึกษาของนักศึกษาผู้ใหญ่นอกเวลาทำการที่วิทยาลัยชุมชน พบว่ามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกระหว่างแรงจูงใจด้านความรู้ทางสติปัญญา และความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพลชนัน นิรมิตรไชยพันธ์ (2549) ที่ทำการศึกษาระดับปริญญาโทเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า แรงจูงใจภายใน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 และจากข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองในเรื่องต่างๆ อันเนื่องมาจากเห็นประโยชน์ของการเรียนรู้ที่มีต่อการพัฒนางานและชีวิตของตนเอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของคิม (Kim, 2005) ที่ได้ทำการศึกษาระงูงใจในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของผู้ใหญ่ผ่านการเรียนรู้ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และพบว่าจุดประสงค์ในการเรียนของผู้เรียนเพื่อต้องการพัฒนาตนเองและอาชีพ และผลการศึกษเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเรียนรู้อย่างพบว่า ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูลเรียนรู้เรื่องต่างๆ นั้น แรงจูงใจในการเรียนรู้มีได้ลดลงแม้ว่าจะพบกับอุปสรรคแต่แรงจูงใจในการเรียนรู้อาจจะเพิ่มมากขึ้นเมื่อได้รับคำชมหรือการประสบความสำเร็จในเรื่องที่เรียน สอดคล้องกับความคิดเห็นของทัฟ (Tough, 1979) ที่กล่าวว่า การบอกกล่าวกับผู้อื่นถึงความสำเร็จของตนเองเป็นวิธีการหนึ่งที่จะเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ยังพบว่าประสบการณ์เดิมคืออีกหนึ่งเงื่อนไขที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้ให้ข้อมูลมากที่สุด สอดคล้องกับทฤษฎีแอนดราโกของโนลส์ (Knowles, 1980) ที่กล่าวถึงความสำคัญของประสบการณ์ที่มีต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ว่าเมื่อบุคคลมีอายุและวุฒิภาวะมากขึ้น ก็ยิ่งทำให้มีประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น ประสบการณ์ต่างๆ ที่แต่ละบุคคลมีจะเป็นเสมือนแหล่งวิทยาการอันมหาศาลของการเรียนรู้ และในขณะเดียวกันประสบการณ์เหล่านี้ก็จะสามารถรองรับการเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ เพิ่มขึ้นอย่างกว้างขวาง ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้พบข้อมูลเชิงประจักษ์ว่าผู้ให้ข้อมูลมีการใช้ประสบการณ์เดิมในหลายๆ ส่วนของการเรียนรู้ เช่น ใช้ในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาการเรียนรู้อย่างมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้นับเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะทำให้บุคคลสามารถเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองได้ดี นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลยังมีการใช้ประสบการณ์เดิมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองสอดคล้องกับความเห็นของลอง (Long, 2010) ที่กล่าวว่าการศึกษาที่ผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองได้ประสบความสำเร็จนั้น ผู้เรียนควรมีพื้นฐานในเรื่องที่จะเรียนรู้ หรือในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องจะทำให้การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สำหรับเจือจางด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพนั้น ผลการศึกษพบว่าเจือจางที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของผู้ให้ข้อมูลมากที่สุดคืออาคารสถานที่ต่างๆ ที่มีองค์ความรู้ตรงกับเรื่องที่ตนเองสนใจ มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

มีความสบายใจในการเรียนรู้ หรือมีผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่ตนเองสนใจอยู่ในสถานที่นั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล เกื่อนมา (2539) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของนักศึกษาพยาบาล พบว่า สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการศึกษาครั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านที่กล่าวถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มีต่อการเรียนรู้ ดังเช่น โนลส์ (Knowles, 1975) ที่กล่าวว่า การจะสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองนั้น สิ่งแวดล้อมทางกายภาพต่างๆต้องมีความพร้อม เพียงพอ ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ โดยจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการค้นคว้าเพิ่มเติมอย่างอิสระ ซึ่งเป็นการช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

สำหรับในส่วนของอุปกรณ์หรือสื่ออื่น แม้ผู้ให้ข้อมูลจะระบุว่ามีความเพียงพอต่อความต้องการใช้ในการเรียนรู้ แต่มีผู้ให้ข้อมูลจำนวนครึ่งหนึ่งเท่านั้นที่สามารถใช้ประโยชน์จากอุปกรณ์หรือสื่อการเรียนรู้ที่ตนเองมี ซึ่ง โนลส์ (Knowles, 1975) มองว่านอกเหนือจากการมีแหล่งเรียนรู้เพียงอย่างเดียว สิ่งสำคัญคือการมีทักษะต่างๆ ที่จะทำให้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้เหล่านั้นได้ดี

สำหรับเงื่อนไขสิ่งแวดล้อมสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของผู้ให้ข้อมูลมากที่สุดคือ เพื่อน เพื่อนร่วมงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลุคเมอร์ และมัวร์ (Lockmer and Muir, 2001) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ทำให้นักเรียนหุนวกรประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ในสถานที่เรียนร่วมกับเด็กนักเรียนทั่วไป ผลการศึกษพบว่าเพื่อนคือผู้สนับสนุนให้ผู้ให้ข้อมูลประสบความสำเร็จในการเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พสขันธ์ นิรมิตรไชยนนท์ (2549) ที่พบว่า ปัจจัยทางสังคมด้านสัมพันธภาพกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ นฤมล เกื่อนมา (2538) ที่พบว่าสภาพแวดล้อมด้านเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งโนลส์ (Knowles, 1975) กล่าวถึงความสำคัญ

ของเพื่อนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองไว้ว่า ผู้ที่เรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองต้องมีความสามารถที่จะสัมพันธ์กับเพื่อนๆ ได้ดี เพื่อใช้บุคคลเหล่านั้นเป็นเสมือนสิ่งสะท้อนให้ทราบถึงความต้องการในการเรียนรู้ของตน วางแผนการเรียนรู้ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับความคิดเห็นของทัฟ (Tough, 1979) ที่กล่าวว่าผู้ที่มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองจะต้องสามารถคบหาสมาคมกับเพื่อนรักใคร่จริงใจได้อย่างน้อยสองคน

สำหรับเหตุผลที่เพื่อนคือเงื่อนไขที่เอื้อที่สุดต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น อาจเนื่องมาจากผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้เป็นผู้ใหญ่ ซึ่งการเป็นผู้ใหญ่นั้นเป็นช่วงเวลาที่ต้องสวมบทบาทและเอกลักษณ์ของความเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งในช่วงเวลานี้ครอบครัวจะมีบทบาทลดลงและเพื่อนจะมีบทบาทมากขึ้น ประกอบกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีวิธีการสื่อสารที่แตกต่างจากคนทั่วไป การสื่อสารกับเพื่อนซึ่งใช้วิธีการสื่อสารแบบเดียวกัน จึงสร้างความเข้าใจและประสิทธิภาพของการสื่อสารที่ดีกว่า สำหรับคนหูหนวกแล้วการพูดคุยกับเพื่อนเป็นการปลดปล่อยความรู้สึกอัดอั้นในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่างๆ จากสังคมคนหูหนวกด้วยกัน (จิตประภาศรีอ่อน, 2545) สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งพบว่า เพื่อนมีการให้คำแนะนำ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในการเรียนรู้ของผู้ให้ข้อมูล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด อิสระวัฒน์ (2538) ที่พบว่า การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของคนไทยที่ประสบความสำเร็จในอาชีพต่างๆ นั้น ใช้เพื่อนเป็นแหล่งความรู้หนึ่ง โดยได้สอบถาม ขอคำแนะนำและความช่วยเหลือจากเพื่อน เมื่อต้องการความช่วยเหลือในสิ่งที่กำลังเรียนรู้ นอกจากนี้เพื่อนยังสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของผู้ให้ข้อมูลโดยการให้กำลังใจในการเรียนรู้ สอดคล้องกับความคิดเห็นของบิชอฟ (Bischof, 1976 อ้างถึงใน สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2544 : 194) ที่กล่าวถึงการคบเพื่อนของคนวัยผู้ใหญ่เพื่อช่วยให้มีการยอมรับในตนเองมากยิ่งขึ้น รู้จักและเข้าใจตนเอง ต้องการให้มีผู้เห็นด้วยกับตนเองเพื่อช่วยในการตัดสินใจ ช่วยในการให้กำลังใจ เป็นผู้อุปถัมภ์หรือให้กำลังใจเมื่อยามที่ต้องผิดหวังและพลาดหวัง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

จากการศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนรู้ ด้วยการชี้แนะตนเองของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเองในระดับสูง และเงื่อนไขด้านตัวผู้เรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเองของผู้ให้ข้อมูลมากที่สุด คือ แรงจูงใจ ในการเรียน และประสบการณ์เดิมในการเรียน รองลงมาคือมนุษยสัมพันธ์ สุขภาพ และทุนทรัพย์ที่ใช้ในการเรียนตามลำดับ สำหรับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพนั้น พบว่าเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเองของผู้ให้ข้อมูลมากที่สุดคือ อาคารสถานที่ต่างๆ ที่มีองค์ความรู้ตรงกับเรื่องที่ตนเองสนใจ มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ มีความสบายใจในการเรียนรู้ หรือมีผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่ตนเองสนใจอยู่ในสถานที่นั้น รองลงมาคืออุปกรณ์ สื่อ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก ที่ผู้ให้ข้อมูลสามารถใช้ประโยชน์ได้ตามต้องการ และสภาพของชุมชนที่สอดคล้องกับหัวข้อการเรียนรู้ของผู้ให้ข้อมูล ตามลำดับ และพบว่าเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเองของผู้ให้ข้อมูลมากที่สุดคือเพื่อน เพื่อนร่วมงาน รองลงมาคือพ่อแม่ หรือผู้ช่วยจดคำบรรยาย ครอบครัว ครู อาจารย์ และผู้คนในชุมชน ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะต่อตัวบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และครอบครัว

1.1 จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าทักษะทางภาษาไทยและภาษาอังกฤษเป็นอุปสรรคที่ทำให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆด้วยตนเองได้อย่างอิสระ ดังนั้นบุคคลเหล่านี้ควรให้ความสำคัญและพัฒนาทักษะทางภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ดียิ่งขึ้นเพื่อที่จะใช้ทักษะเหล่านี้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ดียิ่งขึ้น

1.2 จากการศึกษาพบว่าบุคคลในครอบครัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินบางครอบครัวไม่สามารถสื่อสารกับลูกที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้ติดนัก โดยเฉพาะในครอบครัวที่ลูกหรือบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินใช้ภาษามือในการสื่อสาร แต่ครอบครัว โดยเฉพาะพ่อ แม่ พี่น้อง

กลับไม่สามารถใช้ภาษามือได้ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรมีการส่งเสริมให้ครอบครัวของบุคคลเหล่านี้ตระหนักในความสำคัญของการใช้ภาษามือ และมีความสามารถในการใช้ภาษามือเพื่อสื่อสารกับลูก ซึ่งจะทำให้ลูกสามารถมีพัฒนาการด้านต่างๆได้เหมาะสมกับวัย

2. ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานต่างๆ ในสังคม

2.1 จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า เงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคมนั้น นอกจากองค์ประกอบย่อย คือ ครอบครัว เพื่อน เพื่อนร่วมงาน ครู อาจารย์ พ่อแม่ ผู้ช่วยจดคำบรรยาย และผู้คนในชุมชนแล้ว พบว่า ผู้คนอื่นๆ ในสังคม เป็นอีกองค์ประกอบย่อยหนึ่งที่ทำให้การสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้ให้ข้อมูลทั้งแบบตั้งใจและไม่ตั้งใจ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาหรืออบรมเรื่องต่างๆ ให้กับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยมีการเชิญวิทยากรที่เป็นบุคคลทั่วไปมาให้ความรู้ที่สมควรได้มีการให้ความรู้หรือคำแนะนำเกี่ยวกับองค์ประกอบต่างๆ เพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะแม้ว่าจะมีการให้บริการล่ามภาษามือในการแปลความหมายของเนื้อหาต่างๆ ที่อบรมหรือให้ความรู้แล้ว แต่การเข้าใจถึงวิธีการสื่อสาร และลักษณะทางจิตวิทยาของบุคคลเหล่านี้ จะช่วยให้การจัดการศึกษาให้แก่บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินยังมีคนทั่วไปในสังคมเป็นต้นแบบหรือแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเองทั้งในเรื่องของความเชี่ยวชาญด้านต่างๆและคุณลักษณะส่วนตัวที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ทางสังคม จากการเลียนแบบ ดังนั้นสถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา จึงควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้มีประสบการณ์ต่างๆในสังคมมากขึ้น เพื่อให้บุคคลเหล่านี้ได้มีโอกาสเห็น รับรู้ จดจำ และเลียนแบบ จากต้นแบบที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆได้

2.2 ผลจากการศึกษาพบว่า เพื่อนคือเงื่อนไขที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการชี้แนะตนเองของผู้ให้ข้อมูลมากที่สุด ดังนั้นควรมีการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม ต่างๆ ที่เป็นแหล่งรวมกลุ่มบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่มีความสนใจความรู้ ความเชี่ยวชาญในแต่ละด้าน เพื่อให้เป็นแหล่งรวมตัว

หรือนัดพบของกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกันและใช้วิธีการสื่อสารแบบเดียวกัน เพื่อที่บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะได้ใช้เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของตน

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญาณิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชิตชงค์ นันทนาเนตร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ คณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาณิพนธ์ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ที่ช่วยทำให้ปริญญาณิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เบญจา ชลธารันนท์ ซึ่งเป็นการกรรมการสอบปริญญาณิพนธ์ที่แต่งตั้งเพิ่มเติม และรองศาสตราจารย์ ดร. ศิริณา จิตต์จรัส ประธานกรรมการสอบปริญญาณิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญพิจารณาคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลและคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัยทุกท่านที่ให้ความกรุณาให้ความคิดเห็นและคำแนะนำอันเป็นประโยชน์ และขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกคนที่ได้กรุณาสละเวลาแบ่งปันเรื่องราว และล่ามภาษาเมื่อทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือให้งานชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2553). **พม.เปิดตัวนวัตกรรม ระบบบริการล่ามภาษามือ ครั้งแรกในประเทศไทย**. เข้าถึงเมื่อ 20 มกราคม. เข้าถึงได้จาก http://www.m-society.go.th/news_detail.php?newsid=3959
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). **คนแลหน้า : ลักษณะชีวิต กุญแจสู่ความสำเร็จ**. กรุงเทพฯ: ชัค เซส มีเดีย.
- จิตประภา ศรีอ่อน และคณะ. (2545). **การศึกษาพฤติกรรมการใช้เวลาวันหยุดของคนหนุ่มสาวในกรุงเทพฯ**. นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล.

- จุฑารัตน์ วิบูลผล. (2539). **ความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาอังกฤษ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐิฎา ไกรวัฒน์พงศ์. (2544). **ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุสิตบัณฑิต ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล เกื่อนมา. (2539). **ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัย สังกัดกระทรวงสาธารณสุข**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พลชนัน นิมิตไชยพันธ์. (2549). **ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิณสุดา สิริธังกร. (2552). **รายงานการวิจัยเรื่องสภาพการศึกษาไทยในอนาคต 10-20ปี**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีการพิมพ์.
- ไพโรจน์ เจริญวิไลศิริ. (2553). **วิกฤติล่ามภาษามือสะพานสู่โลกแห่งการได้ยิน**. เข้าถึงเมื่อ 1 กุมภาพันธ์. เข้าถึงได้จาก http://icare.kapook.com/disability.php?ac=detail&s_id=71&id=2268
- วิไลพร มณีพันธ์. (2539). **ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและสภาพแวดล้อมในการทำงานกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรียา นิยมธรรม. (2538). **ความบกพร่องทางการได้ยิน : ผลกระทบทางจิตวิทยา การศึกษา และ สังคม**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2544). **จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่**.
กรุงเทพฯ : บริษัทเอ็กซ์เปอร์เนต.

เสรี สูงเนิน. (2552). “งานวิจัยเกี่ยวกับสถานการณ์การอ่านหนังสือ
ของเด็กพิการทางหูในเมืองไทย.” **วารสารหนังสือ**. 8, 28
(พฤษภาคม-มิถุนายน) : 25-26.

สมคิด อิศระวัฒน์. (2538). **รายงานผลการวิจัย ลักษณะการ
เรียนรู้ด้วยตัวเองของคนไทย**. นครปฐม : มหาวิทยาลัย
มหิดล.

อารีลักษณ์ คิมทอง. (2544). **กรณีศึกษาเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตร
ของครอบครัวที่มีลูกหูหนวก**. ปรินซ์นิพนธ์มหาบัณฑิต
สาขาวิชางานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ วิทยาลัย
ราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล.

Brockett, R.G., and R. Hiemstra. (1991). **a Self - directed
in Adult Learning**. New York : Chapman and Hall.

_____. (1991). **Self - directed in Adult Learning :
Perspectives on Theory. Research. And Practice**.
New York : Routledge.

Dickinson, L. (1987). **Self-instruction in Language
Learning**. London : Cambridge University Press.

Donald N. R. and B. M. Sharan (2005). The Self-directed
Learning Process of Older, Rural Adults. **Adult
education quarterly**. Vol.55 No.4. 269-287.

Guglielmino, L. M. (2008). Why Self-directed Learning.
International Journal of Self-directed Learning.
Vol.5 .No.1. 1-11

Knowles , M.S. (1975). **Self-Directed Learning : A
Guide for Learner and Teacher**. New York :
association press.

_____. (1975). **Self-Directed Learning**. New York
: Association Press.

Long, H. B. (2010). **Skills for Self-directed Learning**.
Available from : <http://faculty-staff.ou.edu/L/Huey.B.Long-1/Articles/sd/selfdirected.html>.HTML.

Tough, A. M. (1979). **The Adult's Learning Projects :
A Fresh Approach to Theory and Practice in
Adult Learning**. (Rev. ed) Toronto : The Ontario
Institute for Studies in Education.

